

„Ha egy felnőtt képes meglátni az ádáz kamaszban az érzelmileg magára hagyott, sérült vagy szorongó gyermeket, akkor tud áthatolni azon a falon, ami csak látszólag vastag.”

Tari Annamária

BESZÁMOLÓ

**a gyermekjóléti és gyermekvédelmi
feladatok 2014. évi ellátásáról**

**„A települési önkormányzat -(...)- gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról – (...) - évente átfogó értékelést készít, amelyet a Képviselő-testület megtárgyal.”
1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdés**

I. BEVEZETŐ

A gyámság és gondnokság közigazgatási tevékenységgel kapcsolatos funkciói igen régi múltra tekint vissza. Már a római jogban is állami tisztviselők feladata volt a gyámrendelés, azok felmentése, illetve a gyám vagyongazdálkodásához kapcsolódó engedélyek megadása.

A magyar jogrendszer alakulása során folyamatosan szabályozta a gyámság, gondnokság kérdését.

Magyarország 1991-ben ratifikálta a Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, mely alapja lett a gyermekvédelem mai jogi kereteinek, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) megalkotásának.

A gyermekvédelmi törvény családi típusú nevelésre orientált rendszert alakított ki, mely a preventív és a családba való visszahelyező megoldásokat szabályozza, és a lehetőségekhez mérten helyezi előtérbe. Legfőbb vezérlő elv, hogy a hatósági gyermekvédelmi intézkedést minden esetben meg kell előznie a segítő ellátórendszer tevékenysége. Garanciális jelentősége van azon gyermeki jog érvényesülésének, miszerint ne lehessen gyermeket kizárólag anyagi okból családjából kiemelni.

A törvény kiemelten kezeli a gyermekvédelemről történő társadalmi együttgondolkodást, ezért kötelező jelleggel meghatározza, hogy az önkormányzat a képviselő-testület felé jogszabályban meghatározott tartalommal átfogó értékelést készít.

Orosháza Város Önkormányzata beszámolási kötelezettségének a hivatkozott törvény 96.§ (6) bekezdésében foglaltak szerint tesz eleget, formai, tartalmi követelményeit pedig a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló többször módosított 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet 10. számú melléklete szerinti szerkezeti rend határozza meg.

II. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI ADATAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLYRA:

2014. január 1. napján Orosháza összlakossága: **29.394** fő volt.

2014. január 1. napján **4.807** fő tartozott a 0 – 18 éves korosztályba, melynek nemek szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakul:

2.347 fő leány, és **2.460** fiú.

A korcsoport szerinti megoszlás a népesség - nyilvántartás adatai alapján a következőképpen alakult:

2014. január 01.

0 - 2 év:	670 fő
3 - 5 év:	708 fő
6 - 14 év:	2.342 fő
15- 18 év:	1.087 fő

III. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA:

1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- évente két alkalommal (augusztus és november hónapokban) 5.800 - 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványnak,
- a Gyvt. és egyéb jogszabályok által biztosított kedvezményeknek az igénybevételére.

A jegyző - kérelem alapján - abban az esetben állapíthatja meg az ellátásra történő jogosultságot, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a törvény által meghatározott értékhatárt.

2014. év augusztus hónapjában 1.426 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, amely 851 családot érintett.
2014. évben kérelem elutasítására nem került sor.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó Erzsébet-utalványban részesültek:

2014. augusztus hóban	1.426 gyermek (851 család)	8.271 eFt értékben
2014. november hóban	1.353 gyermek (785 család)	7.848 eFt értékben

2. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása

A gyermekvédelmi gondoskodás körében, a Gyvt. szabályai alapján, a jegyző hatáskörében kerül megállapításra a gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetének fennállása. Az idevonatkozó szabályozás célja a gyermek körülményeiből, környezetéből adódó hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet szempontjából meghatározó tényezők a következők:

- a) a szülő, a családba fogadó gyám (a továbbiakban: gyám) iskolai végzettsége alacsony, legfeljebb alapfokú végzettség (8 általános);
- b) a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága;
- c) az elégtelen lakáskörülmények;
- d) a nevelésbe vétel, valamint a tanulói, hallgatói jogviszonyban álló fiatal

felöltt számára nyújtott utógondozói ellátás.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül egy fennáll.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény hatálya alatt álló gyermek, akinek esetében az a)-c) pontban foglalt körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá ide sorolandó a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesült, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

2014. évben 225 fő (121 család) részére lett megállapítva a hátrányos helyzet és 218 fő (107 család) részére a halmazottan hátrányos helyzet fennállása. A hátrányos helyzet fennállásának megállapítására jogosító feltételek az alábbi előfordulási gyakorisági sorrendbe rendezhetők: a szülő, a gyám alacsony iskolai végzettsége, a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága, elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények.

3. Önkormányzati segély gyermekek létfenntartási gondjainak enyhítésére

2014. évre a Gyvt. módosulásával a rendkívüli gyermekvédelmi kedvezmény hatályon kívül helyezésre került, viszont helyette a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény „Önkormányzati segély” cím alatt lehetővé tette, hogy ugyanazzal a céllal az önkormányzat rendeletében az önkormányzati segélyek között hozzon létre segélyezési jogcímet a gyermekek eseti jellegű támogatására. Az új segélyezési jogcím 2014. évben a pénzübeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 26/2013.(XI.28.) önkormányzati rendelet szerint *önkormányzati segély gyermekek létfenntartási gondjainak enyhítésére*, melyet a rendelet az alábbiak szerint definiált:

„A gyermekek létfenntartási gondjainak enyhítésére, az alkalmanként jelentkező többletkiadások fedezése céljából képviselő-testületi hatáskörben önkormányzati segély nyújtható.”

Elsősorban azok a gyermekek, illetve családok részesültek ezen céllal önkormányzati segélyben, akiknek az ellátásáról más módon nem lehetett gondoskodni és az alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt (betegség, iskoláztatás, munkahely váratlan elvesztése, szülő és nevelésbe vett gyermeke közötti kapcsolattartás költsége, stb.) anyagi segítségre szorultak.

2014. évben gyermekekre tekintettel 260 fő részesült önkormányzati segélyben, részükre összességében 420 esetben került sor kifizetésre és a segélyezésükre fordított összeg 2.866 eFt volt.

2014. évben kérelem elutasítására nem került sor.

Az eseti segélyek forrásából lehetőség nyílt arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült kiskorú gyermekek rövid műsoros karácsonyi program keretében ajándékcsomagot kapjanak az önkormányzat képviselő-testületétől, melyet lakóhelyük képviselője adott át. Ily módon 1.202 gyermek kapott csomagot mintegy 1.803 eFt értékben.

4. Óvodáztatási támogatás:

Célja, hogy elősegítse a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását, minél korábbi életkortól. A szülő, vagy gyám kérelmére abban az esetben állapítható meg az óvodáztatási támogatás, ha a halmozottan hátrányos helyzet fennáll, a gyermek legkésőbb annak az óvodai nevelési évnél a kezdetéig megkezdte az óvodai nevelésben való tényleges részvételt, amelyben az ötödik életévét betölti és legalább két hónapon keresztül törvény szerinti rendszerességgel jár óvodába. Jogosultság esetén évente két alkalommal folyósítható a támogatás: június és december hónapban. Önkormányzati rendelet szerint az óvodáztatási támogatást abban az esetben kell pénzbeli támogatás helyett természetbeni juttatásként nyújtani, ha az első alkalommal kapja a *veszélyeztetett helyzetű* gyermek. 2014. évben ilyen eset nem fordult elő.

A támogatás összege gyermekenként első alkalommal 20.000,-Ft, minden további alkalommal 10.000,-Ft.

Ezen ellátásban részesültek száma 2014. évben: 18 fő, a támogatásra fordított összeg: 250 eFt volt.

2014. évben kérelem elutasítására nem került sor.

5. A gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok:

A Gyermekek- és Diákélelmezési Intézmény által készített ételek jutnak el a legnagyobb számban az étkező óvodás, általános és középiskolás gyermekekhez. Speciális étrendet folytató gyermekek részére a SPÉKO (Speciális Ételek Konyhája) konyha nyújt segítséget.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek az oktatási, nevelési intézmények által biztosított gyermekétkeztetésben, - mint ahogy a támogatástípus nevében is szerepel – kedvezményesen részesülnek. Az alábbi tájékoztatás az oktatási-nevelési intézmények adatszolgáltatása alapján kerül bemutatásra.

5.1. Városi Bölcsőde:

Az intézmény befejező és tejkonyhával rendelkezik, ahol központilag, az élelmezésvezető által összeállított étlap alapján biztosítják a kisgyermekek étkeztetését. Bármilyen táplálék - allergia esetén a speciális étrendnek eleget tudnak tenni.

Kedvezményes gyermekétkeztetést 50 fő vett igénybe, ebből 50%-os támogatásban 22 fő, ingyenes bölcsődei étkeztetésben 28 fő részesült.

5.2. Óvoda:

Az óvodások száma 2014. évben 853 fő volt.

Az óvadás gyermekek mintegy 47,25 %-a (403 fő) részesül kedvezményes étkeztetésben. A kedvezményezetttek 39,70 %-a (160 fő) részesül 50%-os kedvezményben, 60,30%-a (243 fő) pedig 100%-os kedvezményben.

	<i>Városi Önkormány- zat Napközi Otthonos Óvodája</i>	<i>Forrás Református Óvoda</i>	<i>Székács József Evangélikus Óvoda</i>	<i>Eötvös József Katolikus Óvoda</i>
Óvodások száma	533	74	158	88
50%-os kedvezményre volt jogosult a Gyvt. 151.§ (5) bekezdés b-d pontja alapján	87	15	41	17
Ellátottak százalékában	16,32 %	20,27 %	25,95 %	19,32%
100%-os kedvezményre volt jogosult a Gyvt. 151. § (5) bekezdés aa)-ac) pontja alapján	183	3	28	29
Ellátottak százalékában	34,33 %	4,05 %	17,72 %	32,95 %

5.3. Iskola:

Orosháza Város Önkormányzat által működtetett közoktatási intézményben (általános iskola és középiskola) összesen 1.747 diák tanul.

Kedvezményes étkeztetésben 486 gyermek (27,82 %) részesült, ebből 238 fő (48,97%) 100%-os és 248 fő (51,03 %) 50%-os kedvezményrel étkezhethet.

Kedvezményben részesülők száma 2014. évben:

Intézmény	Összes tanulói létszám (fő)	Kedvezmény (fő)	
		100 %	50 %
Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	830	3	93
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézmény	601	94	114
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákóczi utcai Tagintézmény	112	75	6
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézmény	204	66	35

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola tanulói összlétszám: 408 fő, ebből 164 gyermek (40,19 %) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesül: 102 fő (62,20 %),

50 %-os étkezési támogatásban részesül: 62 fő (37,80 %).

Tisza Kálmán Szakképző Iskola tanulói összlétszáma 982 fő, (melyből 442 fő rendelkezik szakközépiskolai hallgatói jogviszonnyal.) Ebből 49 gyermek (4,99 %) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban nem részesül egyetlen gyermek sem,

50%-os étkezési támogatásban részesül 49 gyermek (4,99 %).

A Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium általános iskolai tanulói létszáma 401 fő, a gimnázium tanulói létszáma 152 fő, amely összesen 553 fő. Ebből 196 gyermek (35,44 %) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100%-os étkezési támogatásban részesül 101 fő (51,53 %),

50%-os étkezési támogatásban részesül 95 fő (48,47 %).

Eötvös József Katolikus Általános Iskola tanulói összlétszáma 386 fő. Ebből 203 gyermek (52,59 %) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbi szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesül: 143 fő (70,44 %),

50 %-os étkezési támogatásban részesül: 60 fő (29,56 %).

Wesley János Óvoda, Általános Iskola és Középiskola tanulói

összlétszáma:107 fő. Ebből 93 fő (86,92%) részesül kedvezményes étkeztetésben az alábbiak szerint:

100 %-os étkezési támogatásban részesül 78 fő (83,87 %),

50 %-os étkezési támogatásban részesül 15 fő (16,13 %).

IV. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA:

4.1. Gyermekjóléti Szolgálat tevékenysége

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben lévő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai)

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja

Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat 2012. március 1. naptól látja el társulási formában, a hatáskörébe tartozó 11 településre (Árpádhalom, Békéssámson, Csanádapáca, Csorvás, Gádoros, Gerendás, Kardoskút, Nagyszénás, Orosháza, Pusztaföldvár, Tótkomlós) kiterjedő illetékességgel a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat.

Az intézmény központja Orosháza, Hajnal u. 1. szám alatt található.

Orosházán 6 családgondozó látja el a gyermekjóléti feladatokat, ebből 4 fő napi 8 órában, 1 fő napi 6 órában, és 1 fő napi 4 órában.

Az intézmény gyermekjóléti szolgálata az alaptevékenysége ellátásán túl kiegészítő és speciális szolgáltatásokat is biztosít Orosháza város és az ellátási területéhez tartozó valamennyi település részére. A családgondozók munkáját pszichológus, jogász és fejlesztőpedagógus segíti.

A gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladata a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése illetve megszüntetése, szükség esetén javaslatétel a gyermekvédelmi gondoskodás alkalmazására, valamint a védelemben vételhez kapcsolódó szolgáltatási feladatok ellátása, és a családból kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, továbbá az utógondozás.

Az intézmény gyermekjóléti szolgáltatáshoz kapcsolódó speciális feladatai az utcai és lakótelepi szociális munka, a kapcsolattartási ügyelet, a kórházi szociális munka és a készenléti szolgálat. Kiegészítő feladata a pszichológiai, a jogi és a fejlesztő pedagógiai tanácsadás, amelyek a szolgáltatást igénylők számára ingyenesek. A szakmai tevékenység hatékonysága érdekében folyamatos törekvés a kölcsönösen támogató, erős szakmaközi kapcsolatok fenntartására, a jelzőrendszeri tagokkal való rendszeres és eredményes

együttműködés, a mindenki számára hozzáférhető szakmai háló kiépítése. Szakmaközi megbeszélések keretében tájékoztatás, információ nyújtása és közös megoldások és lehetőségek keresése a különböző problémák megszüntetése érdekében.

Alap-, kiegészítő és speciális feladatok hatékony ellátásán túl az intézmény fontos célkitűzése a hátrányos helyzetben élő gyermekek, fiatalok és családjaik esélyegyenlősége biztosításának elősegítése. A hátrányokkal küzdő gyermekek személyiségfejlesztése, társadalmi beilleszkedése, valamint a szociokulturális környezetükből eredő káros hatások kompenzálása érdekében olyan hasznos és sokszínű programok szervezése, amelyek keretében a szocializációs problémáik, a társas környezetük által közvetített negatív normák és a kortárs csoportok deviáns hatásai enyhíthetők.

Részt vesznek a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában, nyertes pályázati projektek szervezésében és lebonyolításában, adománygyűjtésekben és kiosztásában, krízishelyzetben élő rászorulóknak számára nyújtott anyagi keret természetbeni felhasználásában.

Az Intézmény által működtetett Egy Más jövőÉrt Alapítvány egyik célkitűzése a kor kihívásaira gyorsan reagáló, a serdülők szórakozási szokásainak is megfelelő változatos programok szervezése, a tizenéveseket veszélyeztető egészségkárosító, gyakran deviáns viselkedésformák megjelenése és elterjedése kezelése.

Fontos feladatnak tekintik a helyi civil és egyházi szervezetekkel történő informális és segítő kapcsolatok ápolását, valamint a városi rendezvényeken, kulturális és hagyományőrző programokon való rendszeres részvételt.

Igyekeznek a lehetőségeikhez mérten maximálisan kihasználni a - tevékenységi körüknek megfelelő területeken - meghirdetett pályázatok nyújtotta lehetőségeket. Különös gondot fordítanak a rendelkezésükre álló anyagi- és humán erőforrások mind szélesebb körű és hatékonyabb felhasználására.

Pályázati programjaik a társadalomban elfogadott és elvárt közösségi normák és értékek közvetítését célozzák, a gyermek- és fiatalkorú fiatalok társadalmi beilleszkedését, a családban történő nevelés elősegítését, a családok szocializációs érték- és normaközvetítő szerepének megerősítését, valamint a család működési zavaraihoz vezető káros hatások kompenzálását szolgálják. Drogprevenációs programjaik célja nemcsak a szerhasználat veszélyeire való felhívás, hanem a családi kapcsolatok megerősítése, a serdülőkorú szocializációs problémák és a generációk közötti konfliktusok kialakulásának megelőzése és eredményes kezelése.

A működés tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai)

Alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai:

Ssz.	A veszélyeztetettség főbb okai	Kezelt problémák száma	Ellátott gyermekek a fő probléma szerint
1	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.)	207	69
2	Gyermeknevelési	102	20
3	Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	47	13
4	Magatartászavar, teljesítményzavar	99	25
5	Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülő-gyermek közti)	52	24
6	Szülők vagy család életvitele	132	37
7	Szülői elhanyagolás	93	46
8	Családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)	10	4
9	Fogyatékoság, retardáció	9	5
10	Szervedélybetegségek	27	7
11	Összesen	778	250

A nehéz anyagi helyzetben élő vagy egyéb szociális hátránnyal küzdő családok gyermekei számára önkormányzati, alapítványi és pályázati forrásokból táboroztatásokat és kirándulásokat szerveznek, amelyek elsődleges célja, hogy új és maradandó élményeket nyújtsanak olyan gyermekek számára, akiknek szülei önerőből nem vagy csak nagyon nehezen tudná ezt biztosítani. Színes, változatos programok a résztvevő gyermekek számára a hasznos kikapcsolódás mellett lehetőséget biztosítanak az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteik bővítéséhez, a társas kapcsolataik eredményes működtetéséhez szükséges kommunikációs, szocializációs tapasztalataik gazdagításához, szociális készségeik, képességeik fejlesztéséhez, elősegíti a társadalmi elvárásoknak megfelelő közösségi magatartásformák, szokások és normák megerősítését.

A konfliktus- és problémamegoldó módszerek megismertetésével az elérendő cél az iskolai magatartás- és beilleszkedési zavarok illetve a megoldatlan a családi konfliktusok számának csökkentése, a szülő-gyermek, tanár-diák és kortársak közötti kapcsolatok megerősítése.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák segítése

A prevenciót szolgáló, ezen a területen végzett feladatot a gyermekjóléti központ a védőnői szolgálattal együttműködve végzi. A tevékenység hatékonyságának növelésében meghatározó szerepet játszanak a jelzőrendszeri tagok, továbbá alapvető fontosságú az általános tájékoztatás és figyelemfelkeltés folyamatos megvalósítása.

A tájékoztatások során elsősorban a magzatvédelemre helyeződik a fő hangsúly, valamint a várandós édesanyák felelősségérzetének felkeltése, illetve megerősítése révén törekednek elérni célkitűzéseiket.

A megvalósítandó eredmény: az anyák folyamatos, minden oldalról történő támogatásának megszervezése és fenntartása. További cél, hogy a gyermek megfelelő fejlődése ne csak magzati korban valósuljon meg, hanem a megszületését követően is, azaz az édesanya és gyermeke megnyugtató körülmények közé kerüljön haza. Kiskorú édesanya esetén fontos a születendő gyermek családi jogállásának, illetve szülői felügyeleti jogának rendezése is. Az elmúlt évben Orosháza város vonatkozásában 2 esetkezelés vált szükségessé.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, a gyermek családjába történő visszahelyezése érdekében:

- ▲ szülők nevelési, gondozási, háztartásvezetési ismereteinek bővítése,
- ▲ közreműködés a család lakáskörülményeinek rendezésében, annak lakhatósága kialakításában,
- ▲ szülők támogatása szociális, egyéb ellátásokhoz való hozzájutásban
- ▲ társadalmi szervezetek, önkéntes segítők közreműködésének kezdeményezése.

Cél: segíteni a szülőknek megszüntetni azokat a tényezőket, amelyek a gyermek családjából történő kiemeléséhez vezettek, ezáltal a kiskorú minél hamarabb történő hazakerülésének elősegítése. Orosházán ezen a területen 46 esetkezelést végeztek az elmúlt évben.

A jelzőrendszerrel történő együttműködés

A gyermekjóléti szolgálat feladati közé tartozik a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése, valamint tevékenységének összehangolása.

A veszélyeztetettség jelzésére épülő gyermekjóléti szolgáltatás hatékonyságát jelentősen befolyásolja a jelzőrendszer működésének minősége. A jelzőrendszer mind teljesebb körű működtetése a gyermekjóléti szolgálat egyik alapvető célkitűzése, mivel a veszélyeztetett, illetve potenciálisan veszélyeztetett gyermekeknek nyújtott hatékony, kellő időben biztosított segítség rendkívül fontos.

A gyermekjóléti szolgálat a jelzőrendszer tagjait arra ösztönzi, hogy éljenek jelzéssel a gyermekek veszélyeztetettségének gyanúja esetén írásban, sürgős esetben szóban, majd írásban is. A családgondozók a veszélyeztető tényezők felismeréséhez segítséget, tájékoztatást nyújtanak, hogy az érintett gyermekek időben megkaphassák a megfelelő segítséget.

Az elmúlt esztendőben is hathatósan folytatta tevékenységét az észlelő- és jelzőrendszer.

4.2. Gyermekek napközbeni ellátása

A nevelési és oktatási intézmények fontos célja a szellemi önállóságra, alkotó munkára, továbbá a társadalmi értékek tiszteletére történő nevelés. Természetesen a gyermek elsődleges közössége a család, de a nevelési, oktatási intézmény a szocializációs folyamatokban kiemelkedő szerepet játszik.

4.2.2. Bölcsőde

Orosházán a Kisharang Bölcsőde a város egyetlen önkormányzati fenntartású bölcsődéjeként biztosítja a gyermekjóléti alapellátás részeként, a családban nevelkedő kisgyermek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását, nevelését 20 hetes kortól 3 éves korig. Az intézménybe felvehető minden olyan Orosházán élő kisgyermek, akinek szülei nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. 2014. év folyamán összesen 136 gyermek bölcsődei ellátását biztosították. Közülük hátrányos helyzetűnek 1 fő, halmozottan hátrányos helyzetűnek 1 fő minősült.

Az intézmény működéséről

A bölcsőde fenntartója Orosháza Város Önkormányzata, működtetője az Egységes Szociális Központ.

Az intézmény 76 férőhellyel működik, bölcsődének tervezett épületben, mely négy gondozási egységből áll. A kisgyermeknevelői feladatok ellátására 14 fő kisgyermeknevelő került bealkalmazásra. Munkájukat egy fő gyermekgyógyász szakorvos segíti rész munkaidőben.

Az életkori megoszlás tekintetében a 2013. év adataihoz képest az ellátottak adatai módosultak, mivel megjelentek a beíratott gyermekek között az 1 év alattiak, továbbá a GYED EXTRA bevezetésével jelentősen emelkedett az 1-2 év közötti kisgyermekek száma. 2014. évben mind az I. mind a II. félévben indult csecsemő csoport, melyre évek óta nem volt példa.

A bölcsőde alapfeladatán túl szabad kapacitása terhére szolgáltatásként a gyermekek egyéb napközbeni ellátását (időszakos gyermekfelügyeletet, játszóházat, só szobát) működtet, mely lehetőséggel 2014. évben közel 60 kisgyermek találkozott.

4.2.3. Óvoda

A család a társadalom élő sejtje, olyan alappillére, amelyen az emberi társadalom nyugszik. A legfontosabb, amit a gyermek szüleitől kaphat, az óvás és a szeretet. A folyamatosan átalakuló társadalmi elvárások okán a családok egy része rosszul funkcionál, mert állandóan védelmezni kényszerül saját belső egyensúlyát. Az ilyen családban nevelkedő gyermek nem képes konfliktusait feloldani, érzelmileg rendszerint magára marad. Az óvodai nevelő munka elsődlegesen a megelőzésre, továbbá a gyermekek magatartásában bekövetkezett változásokra irányul. A cél az, hogy a fejlődésében megkésett, ingerszegény környezetből érkező gyermekek a szocializáció során elszenvedett hiányokat pótolják.

Orosháza városában működő óvodák:

Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájában

1 székhelyen és 7 telephelyen 533 gyermeket látnak el. Ebből az óvoda tájékoztatása szerint 16 gyermek hátrányos helyzetű és 11 gyermek veszélyeztetett¹.

Gyermekvédelmi céllal látogatott családok száma 28.

A kistérségi gyermekjóléti központ felé 12 esetben éltek jelzéssel.

Székács József Evangélikus Óvoda gyermeklétszáma 158 fő, ebből hátrányos helyzetű 28 fő. Veszélyeztetett gyermekről nem tudnak. 2014. évben a Kistérségi Gyermekjóléti Központ felé jelzéssel nem éltek.

Forrás Református Óvodába járó gyermekek száma 74, ebből az óvoda megítélése szerint hátrányos helyzetű 3 gyermek. A Kistérségi Gyermekjóléti Központ felé jelzéssel nem éltek.

Eötvös József Katolikus Óvoda gyermeklétszáma 88 fő, ebből hátrányos helyzetű 29, veszélyeztetett jelenleg nincs. Gyermekvédelmi céllal látogatott családok száma: 3. A Kistérségi Gyermekjóléti Központ felé jelzéssel nem éltek.

4.2.4. Iskolai napközi ellátás

Az iskola egyik legfontosabb teendője a sokoldalú személyiségfejlesztés folyamatában felismerni a tanulók egyéni képességeit, továbbá önismeretre nevelni őket, gondoskodni továbbfejlődésükről, speciális foglalkozások, tevékenységek szervezésével a tantervi kereteken belül és azon kívül.

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium – Székhelyintézmény

A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	512 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	82 fő
ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	33 fő
az erre fordított órák száma havonta:	4 óra

¹ *veszélyeztetettség*: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. – A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 5. § n) pontja szerinti meghatározás.

Czina Sándor Tagintézmény

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	204 fő
ebből alsó tagozatos:	115 fő
felső tagozatos:	89 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	36 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	8 fő
Napközisek száma:	117 fő
Tanulósobára járók száma: az iskolában nem működik tanulószoba, a felső tagozatosok is napközis ellátásban részesülnek.	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	156 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	72 óra

Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézmény

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	601 fő
ebből alsó tagozatos:	314 fő
felső tagozatos:	287 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	109 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	2 fő
Napközisek száma:	299 fő
Tanulósobára járók száma:	34 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	87 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	44 óra

Rákóczitelep- telephely

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	112 fő
ebből alsó tagozatos:	60 fő
felső tagozatos:	52 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	56 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	9 fő
Napközisek száma:	26 fő
Tanulósobára járók száma:	13 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	45 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	24 óra

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	408 fő
ebből alsó tagozatos:	212 fő
felső tagozatos:	196 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	100 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	19 fő
Napközisek száma:	233 fő
Tanulósobára járók száma:	nincs

Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	197 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	16 óra

Eötvös József Katolikus Általános Iskola

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	386 fő
ebből alsó tagozatos:	185 fő
felső tagozatos:	201 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	164 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	4 fő
Napközisek száma:	118 fő
Tanulósobára járók száma:	73 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	61 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	38 óra

Wesley János Közoktatási Intézmény

Az iskolában tanuló diákok száma:	107 fő
ebből alsó tagozat:	46 fő
felső tagozat:	34 fő
Fejlesztő óvodai csoport:	6 fő
Súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő iskolai osztálya:	7 fő
Középiskola 9. osztály:	7 fő
Középiskola 10. osztály:	7 fő
Hátrányos helyzetű tanuló:	53 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló:	34 fő
Napközis tanulók száma:	40 fő
ebből alsós napközis	33 fő
felsős napközis	7 fő

Korrepetálásban részesülő tanulók száma: Korrepetálás a tanulók szakértői véleményében előírtak alapján történik. Rehabilitációs foglalkozás és felzárkóztató foglalkozás keretein belül, melyet minden esetben a kijelölt, és a szakértői véleményekben előírt szakember lát el. Ennek száma minden tanulónál, átlagosan heti 3-4 óra, esetenként 5 óra. Tantárgyak: matematika, magyar.

Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium

Az általános iskolában tanuló diákok száma:	401 fő
ebből alsó tagozatos:	201 fő
felső tagozatos:	200 fő
az iskola által hátrányos helyzetűnek ítélt tanulók száma:	10 fő
az iskola által veszélyeztetett helyzetűnek tartott tanulók száma:	4 fő
Napközisek száma:	199 fő
Tanulósobára járók száma:	0 fő
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	76 fő
Az erre fordított órák száma havonta:	40 óra
A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	77 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	0 fő
1. ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	0 fő

2. a veszélyeztetettség okai:-	
Korrepetálásban részesülő gyermekek száma:	0 fő
3. az erre fordított órák száma havonta:	0 fő

Tisza Kálmán Szakképző Iskola

A középiskolában tanuló, 18 év alatti helyi lakosú diákok száma:	103 fő
A középiskolában tanuló, 18 év alatti kollégista diákok száma:	44 fő
ebből a veszélyeztetett tanulók száma:	6 fő
a veszélyeztetettség okai: halmozottan hátrányos helyzet	
Korrepetálásban(felzárkóztatás) részesülő gyermekek száma:	0 fő
az erre fordított órák száma havonta:	0 óra

2.4. Békés Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Orosházi Tagintézménye

A Nevelési Tanácsadó által nyújtott szolgáltatások száma a 2014-es évben az alábbiak szerint:

3-6 évesek :	199 fő
7-10 évesek:	220 fő
11-14 évesek:	188 fő
15-18 évesek:	92 fő
Ö s s z e s e n :	699 fő

Ebből iskolaérettségi vizsgálat:	157 fő
Komplex gyógypedagógiai vizsgálat:	542 fő

Az összes vizsgálat közül:	
Szülő kérésére történt:	160 fő
Óvoda kérésére történt:	91 fő
Iskola kérésére történt:	448 fő

Terápiás ellátás alakulása:

Korai fejlesztés, gondozásban részesült:	7 fő
Fejlesztő felkészítésben részesült:	0 fő
Logopédiai ellátásban részesült:	228 fő
Pszichológiai (rendszeres) terápiában részesült:	40 fő
BTMN-esek (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek) rehabilitációjában részesült:	231 fő

4.2.6. Védőnői Szolgálat

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Valamennyi álláshely (13) betöltött. Orosháza Város Önkormányzata az Orosházi Kórházzal kötött feladat – ellátási szerződés alapján működteti a

szolgálatot.

Védőnők feladata:

Családlátogatás, tanácsadás tartása (önállóan illetve orvossal közösen), fogadóóra tartása, szűrővizsgálatok elvégzése óvodákban és iskolákban, védőoltások megszervezése, oltás beadásának előkészítése, egészségfejlesztő- nevelő munka (szülésfelkészítő tanfolyam, elsősegélynyújtó tanfolyam, csecsemőgondozási tanfolyam, babamasszázs stb.). A védőnő a gondozottal, illetve a családdal akkor találkozik először, amikor a leendő anya várandósként tanácsadáson megjelenik. A megszületett gyermek fejlődését 18 éves koráig elkíséri.

Ha a családgondozás bármely szakaszában probléma adódik, a védőnő segítséget nyújt az általa elérhető lehetőségeket biztosítva, kérve a család együttműködését. Amennyiben ezek nem vezetnek eredményre, kapcsolatfelvétel történik a Gyermekjóléti Szolgálattal, majd kezdetét veszi a közös munka.

2014. évben a születések száma Orosháza városban: 220 fő
(2013-ban 215 fő, 2012-ben 219 fő, 2011-ben 231 fő)

Gondozott gyermekek száma: 1.408 fő

melyből

114 esetben észleltek szociális problémát,
88 esetben egészségügyi,
25 esetben egészségügyi és szociális problémát.

A Gyermekjóléti Szolgálat felé 32 esetben éltek jelzéssel az alábbi problémákkal összefüggésben:

gyermekelhanyagolás, gyermekelhelyezés, lakásprobléma, fiatalkorú terhes-gyermekvállalási érdektelenség, védőoltás elmaradása.

A jelzésre minden esetben írásban kaptak választ.

2014. évben ismertté vált gyermekbántalmazás nem történt.

Látogatott családok száma: 1.323 család

Szociálisan veszélyeztetett családok száma: 145 család

Családlátogatások száma : 9.808 alkalom

A szülővel történő kapcsolattartás módja: családlátogatás, fogadóóra, önálló védőnői tanácsadás, gyermekorvossal tartott tanácsadás, telefon.

Családlátogatás során tapasztalt problémák: anyagi és párkapcsolati, jogi, egészségügyi, gyermekelhanyagolás.

Szociális okból veszélyeztetett kismamák száma: 48 fő

Titkolt terhességek száma: 1 eset

Nevelési, oktatási intézményekben tisztasági vizsgálat mellett egészségügyi szűrővizsgálatokat végeznek, melynek célja az elváltozások korai felismerése, és a további romlások megakadályozása. A leggyakoribb probléma a látászavar, melynek észlelése esetén haladéktalanul a szemészeti szakellátásra irányítják a gyermeket törvényes képviselőjén keresztül.

Egyre gyakoribb probléma az elhízás, amely mozgásszervi, és vérnyomás emelkedést vonz maga után.

Az oktatási intézmények 6. és 7. évfolyamai számára megszervezik, lebonyolítják a kötelező védőoltások beadatását. Ismét szembekerültek azzal a problémával, hogy a szülők ellenzik a védőoltások beadását. Ezt nagyban gerjesztik az interneten

megjelenő negatív hangzatú cikkek.

2014-es tanévtől bevezetésre került a HPV elleni védőoltás, melyet a 7. osztályos lányoknak ajánlanak. Amennyiben a törvényes képviselő írásban kéri, ingyenesen beadható. Ezzel a lehetőséggel 148-ból 110-en éltek, mely 75 %-os oltottságot jelent.

4.3. Gyermek átmeneti gondozása

Ezen gondozási forma keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (teljes körű ellátásáról) kell gondoskodni.

A szülő kérelmére vagy beleegyezésével, ideiglenes jelleggel, az alapjául szolgáló ok fennállásáig, legfeljebb 12 hónapig tart.

2014. évben Orosházáról 5 gyermek került átmeneti gondozásba vételre.

4.3.1. Szociális- és Fejlesztőközpont Családok Átmeneti Otthona Magyar Ökumenikus Segélyszervezet

A Gyvt. 94. §-a előírja 20.000 állandó lakos felett a gyermekek átmeneti otthonának, 30.000 lakos felett a családok átmeneti otthonának létrehozását és működtetését, kötelező jelleggel. Ezen jogszabály 96. § (1) bekezdése rendelkezik arról, miszerint az önkormányzat kötelező feladatainak ellátási szerződés útján is eleget tehet. Minderre tekintettel az Önkormányzat ezen ellátási kötelezettségét a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel kötött ellátási szerződés alapján biztosítja.

A Családok Átmeneti Otthonában az otthontalanná vált szülő kérelmére együttesen helyezhető el a gyermek és szülője. Erre akkor kerülhet sor, ha ezen elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és a gyermeket emiatt el kellene választani a szülőtől.

2014. évben 1 orosházi család kérte elhelyezését, összesen 4 felnőtt és 5 gyermek.

A szolgáltatásért járó térítési díj ellátottanként napi 300,- Ft volt.

V. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK

5.1. 2014-es évben az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatánál felügyeleti szerv által végzett ellenőrzés 1 esetben zajlott.

A Békés Megyei Kormányhivatal Szociális- és Gyámhivatala 2014. április 9-én ellenőrizte az intézményt.

Az ellenőrzés tapasztalatai:

A tárgyi feltételek megfelelőek.

A családsegítés esetén a bizalmas beszélgetés feltétele biztosítottak, gyermekjóléti szolgálat családgondozója részére kerékpár biztosított, központban egy személyautó is rendelkezésre áll. A személyi feltételek részben megfelelőek.

A gyermekek iratanyagának vizsgálatát követően az ellenőrző hatóság a következőkre hívja fel a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóinak figyelmét:

- A kliensekkel a részfeladatok vállalását is rögzítsék írásban, határidő megjelölésével.

- A környezettanulmányt minden oldalon kézjeggyel ellátva készítsék el.

- A Gyámhivatallal közös ügyek kapcsán fokozottan figyeljenek a határidők pontos betartására.

Az ellenőrzés kapcsán feltárt problémákra tett lépések:

Az Intézményvezető felhívta a családgondozók figyelmét az ellenőrző szerv észrevételeire, és kérte, hogy a jövőben minden esetben tartsák be ezeket a követelményeket a gyermekek iratanyagának készítése során.

5.2. 2014. évben a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális- és Gyámhivatala törvényességi felügyeleti ellenőrzést hajtott végre a jegyző hatáskörében kibocsátott rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények jogszabályszerű megállapításának vizsgálata céljából. Az ellenőrzés érdemi, tartalmi hiányosságot nem tárt fel.

VI. A JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

6.1. Az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat helyettesülői hálózat kiépítésére tesz javaslatot. A javaslat kidolgozása, további egyeztetések folyamatban vannak.

A helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását - a működtető által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján - saját háztartásában biztosítja.

VII. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA, VALAMINT A GYERMEKKORÚ ÉS A FIATALKORÚ BŰNELKÖVETŐK SZÁMÁNAK, AZ ÁLTALUK ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK SZÁMÁNAK, A BŰNELKÖVETÉS OKAINAK BEMUTATÁSA

7.1. Fiatalkorúak szabálysértése

A Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala által közölt adatok szerint:

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) általános szabálysértési hatóságként a megyei kormányhivatalok járási hivatalait jelöli meg.

Az Orosházi Járási Hivatalnál 2014. január 1. és 2014. december 31. napja között az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség és a tankötelezettség elmulasztása (Szabs. tv. 247. §) szabálysértés elkövetése miatt 63 esetben indult szabálysértési eljárás, melyből 36 esetben állapította meg az általános szabálysértési hatóság a szülő felelősségét. Ebből 13 esetben pénzbírságot szabott ki, 23 esetben pedig figyelmeztetés intézkedést alkalmazott a hatóság.

A pénzbírság átlagos összege 10.000,-Ft volt.

Ismételt elkövetés miatt (Szabs. tv. 23. §) 1 esetben került sor az ügy áttételére a járásbíróhoz, mint szabálysértési hatósághoz.

A tavalyi évhez viszonyítva jelentősen csökkent a tankötelezettség megszegése miatt indult szabálysértési ügyek száma (2013. évben 130 esetben indult eljárás, melyből 49 esetben állapította meg a szülő felelősségét az általános szabálysértési hatóság). Ennek egyik oka vélhetően a tankötelezettség korhatárának csökkenése, mivel 2012. szeptember 1. napjától a tankötelezettség a tanuló tizenhatodik életévének betöltéséig tart.

Az átmeneti rendelkezés szerint azoknak a tanulóknak, akik tanulmányaikat az iskolai nevelés-oktatás kilencedik évfolyamán a 2011/2012. tanévben vagy azt megelőzően kezdték meg, tankötelezettségük azon tanítási év végéig tart, amelyben a tizennyolcadik életévüket betöltik.

A fentiekre tekintettel a tizennyolc éves korukig tankötelezettek száma évről évre csökken. A jelen tanévben fog végezni az utolsó ilyen évfolyam.

Fiatalkorúval szemben a fenti időszakban nem került sor szabálysértési eljárás lefolytatására.

7.2. A gyermekkorúak és fiatalkorúak körében történt bűncselekmények száma az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén:

	Elkövetők	
	Gyermekkorú	Fiatalkorú
Bűncselekmények	2	30
Lopás	-	6
Testi sértés	1	2
Garázdaság	-	1
Becsületsértés	-	2
Kábítószer birtoklás/új pszichoaktív anyag	-	12
Szexuális erőszak	-	1
Személyi szabadság megsértése	-	5
Rablás kísérlet	1	1

7.2.1. Jellemző problémák és azok gyakorisága a gyermekkorúak körében:

A 14. életévüket még be nem töltött fiatalok a büntető- és a szabálysértési jog szerint is gyermekkorúnak minősülnek, így főszabályként velük szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn. A főszabály alóli kivételt hozott a magyar jogrendszerbe az Új Büntetőtörvénykönyv, a 2012. évi C. törvény, melynek 2013. július 1-jei hatályba lépése óta 5 bűncselekménytípus elkövetése esetén elvileg a 12. életév betöltése után is büntethető az egyébként gyermekkorú személy. A törvény 16. §-a tételesen felsorolja ezeket a bűncselekményeket: az emberölés és annak minősített esetei, az erős felindulásban elkövetett emberölés, az életveszélyt okozó testi sértés és a halált okozó testi sértés, a rablás és a kifosztás. Ezek elkövetése esetén a tizenkettedik életévét már betöltött, de a tizennegyedik életévüket be nem töltött gyermekkorúak is büntethetővé válnak, ha a tettes az elkövetés idején rendelkezett a cselekménye következményeinek felismeréséhez szükséges belátási képességgel.

Általában — különösen pedig a rendőrhatóság illetékességi területén — azonban kijelenthető, hogy a gyermekkorúakra inkább a kisebb súlyú, sok esetben „gyermekcsínynek” induló olyan cselekmények jellemzőek, amelyek jogsértő voltaival életkoruknál fogva nincsenek tisztában, vagy nem mérik fel eléggé tetteik lehetséges következményeit, pl. iskolai verekedés.

Ezek mellett a gyermekkorúaknál is viszonylag gyakran előfordulnak közlekedési szabályszegések is.

A gyermekkor szabálysértés esetében mindig büntethetőséget kizáró ok. Szabálysértés esetén velük szemben nem szabható ki helyszíni bírság és feljelentés sem foganatosítható.

7.2.2. Jellemző problémák és gyakorisága a fiatalkorúak körében:

A fiatalkorúak — azaz a 14. és 18. életév közötti fiatalok — esetében szinte bármilyen bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésével lehet találkozni. A felnőttkor küszöbén álló fiatalok esetleges elkövetővé válása elsősorban attól a környezettől (család, baráti kör, iskola, stb.) függ, amelyben élnek, és amelynek körülményeit, szokásait, magatartását, erkölcsi normáit példaként látják a mindennapjaikban.

Ha ez a környezet, vagy annak egyes elemei valamilyen okból problémásak, akkor nagy az esély arra, hogy a fiatalkorú a társadalmi normák és elvárások ellenére deviáns magatartásformákat választ magának. Ez könnyen vezethet a törvényekkel való szembekerüléséhez, vagyis a bűnelkövetéshez.

A fiatalkorúakkal szemben szabálysértés elkövetése esetén a hatóság csak feljelentéssel élhet, bírság nem szabható ki, kivéve, ha önálló keresettel rendelkeznek.

Egyes közlekedési szabálysértések esetében azonban a jogszabály lehetővé teszi más szankciók alkalmazását is, pl. a járművezetéstől eltiltást. Ezzel a lehetőséggel többnyire él a rendőrhatóság, amennyiben az elkövetett szabálysértés tárgyi súlya miatt szükséges, vagy ha ez várhatóan biztosítja a

kellő visszatartó hatást. A vezetéstől eltiltás időtartama súlyosabb szabályszegés esetén akár 12 hónap is lehet. Ebben az esetben csak úgy kaphatja vissza a jogosítványát, hogy újból vizsgán vesz részt. Az elmarasztaló határozatokat kézbesítik a fiatalok elkövető törvényes képviselőinek, azaz a szülőknek is.

Az új szabálysértési törvény, a 2012. évi II. törvény hatályba lépése óta a vagyon elleni jogsértések esetében a kárérték felső határa 20.000,- Ft-ról 50.000,- Ft-ra változott.

A törvénymódosítás a tulajdon elleni szabálysértések vonatkozásában az ún. "előkészítő" eljárásokat visszautalta a rendőrség hatáskörébe, az ítélezést és a szankciók kiszabását pedig a bíróságok hatáskörébe adta. További változásként a törvény a fiatalokkal szemben is lehetővé tette az őrizetbe vétel, valamint az elzárás alkalmazását.

Ezek a szigorítások a tulajdon elleni szabálysértések tekintetében kétség kívül elérték a kívánt hatást, hiszen a fiataloknak (a felnőtt korúak számára is) komoly visszatartást jelent az, hogy akár egy pár száz forintos bolti lopás miatt is „börtönbe” lehet kerülni.

Az elmúlt évben a rendőrhatalóság összesen 4 esetben gyermekkorúval és 26 esetben fiatalok által elkövetett tulajdon elleni szabálysértés miatt indított eljárást.

A fiatalok által elkövetett szabálysértéseket tekintve megállapítható, hogy több esetben felnőtt korú személlyel együtt követték el a tulajdon elleni szabálysértést, pl. kerékpárlopást.

Történt olyan eset, hogy egy fiatal rövid időn belül két esetben is bolti lopás követett el, de olyan is, hogy egy padról a friss pizzát lopták el a társaiktól a fiatalok.

Családi vita során egy fiatal édesanyja védelmére kelve édesapját ütötte meg, illetve két fiatalokkal szemben azért indult szabálysértési eljárás, mert ittasan, szennyezett ruházatban feküdtek közterületen.

Bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja esetén a fiatalokkal szemben a nyomozást - a fiatalokra vonatkozó speciális szabályok megtartása mellett kell lefolytatni. Ilyen speciális szabályok pl. a törvényes képviselő és a védő részvétele a teljes eljárás tartama alatt, környezettanulmány és iskolai jellemzés kötelező beszerzése, stb. Bűncselekmény esetén ugyanakkor a bíróság a fiatalokkal szemben büntetést is kiszabhat és intézkedést is alkalmazhat.

Az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén a gyermek- és fiatalok által elkövetett szabálysértések, illetve bűncselekmények száma az országos átlagnál évek óta lényegesen alacsonyabb.

7.2.3. A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok:

Az Orosházi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2014. évben 11 esetben 19 személy ellen rendelt el nyomozást visszaélés kábítószerrel bűncselekmények, illetve csekély mennyiségű új pszichoaktív anyag

kínálásával és átadásával elkövetett új pszichoaktív anyaggal visszaélés vétsége megalapozott gyanúja miatt, akik között 12 fiatalkorú személy volt.

Év	Eset	Fő	Ebből fiatalkorú
2014.	11	19	12
2013.	6	26	1
2012.	26	29	0

A lefolytatott nyomozások tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az eljárás alá vont elkövetők többsége visszaeső fogyasztó volt.

Drogfogyasztással összefüggő haláleset az Orosházi Rendőrkapitányság illetékességi területén 2014. évben 1 esetben történt, amikor a mentőszolgálat Szarvasról szállított be az orosházi kórházba egy fiatalot, aki kábítószer fogyasztott és az orvosi kezelés ellenére elhalálozott.

A kábítószer-probléma kapcsán tapasztalható, hogy elterjedőben van az ún. „designer” drogok használata, míg a klasszikus, ismert kábítószeres fogyasztása visszaszorulóban van.

A különféle „designer” drogok nagy része - a határozott jogszabály alkotási próbálkozások ellenére - legálisan beszerezhető, és így tartásuk nem minősül törvényellenesnek, másfelől a beszerzési árak is lényegesen alacsonyabbak a hagyományos drogokénál.

A problémát a következő tények okozzák:

- Ezek a szerek is kábító, bódító hatást eredményező különféle vegyületekből állnak.

- A vegyületek szándékosan módosítottak, hogy eltérjenek jogszabályban tiltott vegyületektől. Összetételüket az esetleges jogszabályváltozást követően rögtön újra megváltoztatják. Ennek következtében azok egyre jobban eltérnek az ismert szerek hatásmechanizmusától, sőt egyre több mellékhatásuk is lesz.

- Fogyasztásuk és annak körülményei a tiltott, törvényellenes szerekhez hasonló módon történik, de mivel a fogyasztók is tisztában vannak azzal, hogy tevékenységük nem illegális, ezért sokkal bátrabban, szinte „szemtelenül” nyíltan fogyasztják.

A „designer” drogok közül a leggyakrabban a „biofű” néven emlegetett „HERBÁL” elnevezésű szereket fogyasztják, amelyek különféle fajtái szintén legálisan, az interneten keresztül is beszerezhetőek.

Fogyasztásuk úgy történik, hogy gyakorlatilag bármilyen száraz növényt, vagy dohányfűt átitatnak feloldott „designer” vegyszerrel, amit szárítás után cigarettaként szívni szoktak. Fogyasztás után változatos, sokszor egyénenként is eltérő hatást vált ki, de mindenképpen tudatmódosító jellegű a hatásmechanizmus.

Előfordul teljes eszméletvesztés, paranoid hatás, súlyos kommunikációs zavar, stb. A fogyasztó egészségügyi ellátása is nehézségekbe ütközik, elsősorban a vegyszer ismeretlen összetétele, részben a beteg állapota miatt. Gyakran az orvosi ellátás kizárólag a tüneti kezelésre korlátozódik.

A rendőrség ebben a helyzetben csak azt tudja tenni, hogy minden „designer-drog” fogyasztóval szemben megindítja a nyomozást és a

vegyésszakértő vélemény függvényében dönt a büntetőeljárás folytatásáról vagy befejezéséről.

A kábítószer-fogyasztás elleni küzdelemmel kapcsolatban fontos hangsúlyozni, hogy az társadalmi feladat, melynek megoldásában a rendőri eszközök és lehetőségek önmagukban nem elegendők.

Orosháza abban a szerencsés helyzetben van, hogy az évek óta hasznosan és sikeresen működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórum mellett is számos jó példát lehet említeni az önkormányzati és civil szervezetek hatékony és elkötelezett megelőző tevékenységére. Rendkívül fontos ez, mert elengedhetetlen, hogy a gyermekek, pedagógusok, szülők legyenek tisztában a kábítószeres egészségromboló hatásaival és a megelőzés, gyógyítás lehetőségeivel.

Az is nyilvánvaló, hogy a bűnügyi statisztikai adatok nem adnak valós képet a kábítószer-fogyasztás tényleges helyzetéről, hiszen a fogyasztással kapcsolatos elkövetési magatartások körében viszonylag nagy a látencia, azaz hatóság előtt ismertté nem váló cselekmények aránya. A látencia mértékét csak közvetett módszerekkel lehet megbecsülni.

Azt azonban mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy a fertőzöttség mértéke mesze nem olyan mértékű Orosháza területén, mint ahogy azt esetenként vélik.

A büntetőeljárások száma, eredménye, a bűnügyi felderítő tevékenység adatai, a látencia becsült mértéke és több más tény, információ értékelésével lehet egy terület, vagy település érintettségére, fertőzöttségére következtetni. Értékes információkat jelentenek pl. a szociális ellátó rendszerben vagy az egészségügyi szolgáltatásban és betegellátásban megjelenő adatok is.

Ezek értékelése alapján kijelenthető, hogy a kábítószer bűncselekmények vonatkozásában Orosháza város és az orosházi járás települései még megyei szinten is a kevésbé fertőzött területek közé tartoznak.

Ezt támasztja alá a 2014-ben TÁMOP támogatással elvégzett, „Legyen más a szenvedélyed” elnevezésű projekt eredménye is, amelyet a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet Nemzeti Drogmegelőzési Irodája végzett. A projekt során széles körű anonim jellegű felmérésre került sor a fiatalok szerhasználatával kapcsolatban az általános és középiskolák tanulóinak megkérdezésével.

A felmérés eredménye alapján készült tanulmány megállapításai szerint a fiatalok a dél-alföldi régióban csekély mértékben fertőzöttek, úgy a tágabb értelemben vett drogok (dohányzás, alkohol, stb.), mint a kábítószeres és kábító hatású anyagok tekintetében. (A tanulmány elérhető <http://www.ndi-szip.hu>)

7.2.4. Bűnmegelőzésben, prevenciós munkában szerzett tapasztalatok:

Megelőzési tevékenységünk kapcsán el kell mondani, hogy a 2013/2014-es tanévtől Madarász Géza r. alezredes végzi a D.A.D.A. Program oktatását. A program jelenleg az Orosháza minden általános iskolájának 3-4. és 7-8. osztályaiban működik.

A Székács József Evangélikus Óvoda Általános Iskola és Gimnázium és az

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium gimnáziumi osztályaiban is bevezetésre került az „Ellen-Szer” program is. A D.A.D.A. és az Ellen- Szer programok tapasztalatai az mutatják, hogy ezek rendkívül hatásos eszközei a megelőzésnek és a felvilágosításnak, amelyekre ezért komoly igény is van. A programok személyi és anyagi feltételeit a rendőrség a saját költségvetéséből biztosítja.

A hatékony gyermekvédelmi hálózat működtetése érdekében az Orosházi Rendőrkapitányság a gyermekvédelmi hatáskörrel bíró szervezetekkel folyamatosan, kiváló munkakapcsolatban működött együtt a 2014. évben is.

VIII. CIVIL SZERVEZETEK KÖZREMŰKÖDÉSE A GYERMEKVÉDELMI FELADATOKBAN

A civil szervezetek tevékenységére vonatkozó jellemző és lényeges megállapítások írásos beszámolóik alapján került összeállításra.

8.1. Szociális- és Fejlesztő Központ Családok Átmeneti Otthona Magyar Ökumenikus Segélyszervezet

A családok átmeneti otthona az otthontalanná vált, válsághelyzetbe került családok számára nyújt átmeneti lakhatási lehetőséget és teljes körű ellátást. Az ellátást igénybe vevők leggyakrabban különböző okok miatt hajléktalanná vált családok, házasságból, élettársi kapcsolatból menekülő gyermekes nők, akut szociális problémák, bántalmazás miatt krízishelyzetbe került fiatal anyák.

Az intézmény Békés megyéből, szabad férőhely esetén az ország egész területéről összesen 38 rászoruló személyt tud gondozásba venni.

Az ellátottak létszámának alakulása: Az intézmény 2014. évben összesen 32 családnak 135 főnek nyújtott átmeneti segítséget. Ebből: 37 fő felnőtt és 98 fő gyermek. Békés megyéből 9 fő felnőttet és 26 gyermeket. Orosházáról pedig 4 felnőttet és 5 gyermeket fogadott az Otthon.

2014. évben is folytatódott a **TANDEM program**. Ennek keretében képességfejlesztő, gyermekfejlesztést segítő foglalkozásokat szerveztek, melyen nemcsak az intézményben élő, hanem a város különböző általános iskoláiban tanuló gyermekek is részt vehettek, ezenkívül krízisintervenciós szolgáltatásokkal segítették a városban élő rászorulókat. **A TANDEM programjuk** dán támogatással valósul meg, amely lehetővé teszi, hogy a városban élő felnőttek számára munka-erőpiaci integrációt segítő foglalkozásokat is szervezzenek. Egy gyógyszergyártó- és egészségmegőrző vállalat támogatásával a városban élő tartósan súlyos beteg gyermekeket segítik. Egy multinacionális cég által kiírt sikeres pályázattal lakásfenntartás és családtámogatási programot is finanszíroznak. Továbbá **kiléptető házakat tartanak fenn.**

A krízisambulancián 2014-ben 2254 főnek nyújtottak segítséget: természetbeni (tartósélelmiszer, speciális élelmiszer, tisztítószer, tisztálkodási szerek, gyógyszer, ruházat), jogi, pszichológusi szolgáltatás,

szociális tanácsadás, munkaerőpiaci-tréning keretében.

8.2. Nagycsaládosok Egyesülete

Az egyesület az állami közfeladatok egy részét közhasznú tevékenység keretében látja el. Tagjai a Városi Szociálpolitikai Kerekasztalnak. Széleskörű hazai és nemzetközi kapcsolatokkal rendelkeznek.

A Petőfi Művelődési Központ minden városi rendezvényén jelen vannak, a tavalyi évben pályázati projektben együttműködő partnerként vettek részt. Emellett civil együttműködési-, és különböző munkaprogramokban vesznek részt (NOE választmányában és közgyűlésében, Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségében, Vajdasági Nagycsaládos Egyesületek Szövetségében). Kiemelhető a rászoruló családok segélyezésében való részvétel, 2014-ben 171 rászoruló családnak osztottak adományozóktól kapott élelmiszer - segélyeket. Karácsony előtt 200 cipődoboz ajándékot adtak az egyesület gyermekeinek, de juttattak a Családok Átmeneti Otthona lakói számára is. Együttműködik a Vöröskereszt helyi szervezetével, a Civil Információs Centrummal is.

Jelenlegi Egyesületi Házukban - az önkormányzat tulajdonában lévő Ady Endre utcai volt óvoda felújított épületében - számos programot valósítottak meg, (családi nap, szalonnasütés, Magyarország tábor vacsora, adventi készülődés, közgyűlés) de helyet adtak a Harangos Néptáncegyüttes táborainak, és más civil szervezetek rendezvényeinek is.

8.3. Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban: KEF):

Városunkban a KEF 2001-től működik, tevékenységében a drogprobléma megelőzésében, illetve kezelésében érintett helyi intézmények, szervezetek vesznek részt. A KEF értekezletek keretében egyeztetések zajlottak az intézmények képviselőivel a szenvedélybetegségeket, az egészségfejlesztést érintő pályázatokról, illetve iskolai programokról.

A KEF további feladata, hogy elkészítse, illetve aktualizálja a városi drogstratégiát és koordinálja annak megvalósítását. Ennek egyik formája a Rotary Klubbal közösen szervezett diszkó balesetek megelőzését célzó program évek óta történő megvalósítása („Hiszem, ha látom” c. doku-dráma).

A különböző szervezetek főként szabadidős programokkal kapcsolódtak be a preventív tevékenységbe. Ezek közül az Extrém sportnap, táboroztatás, kirándulások, egészségnevelési előadások és rendezvények, a dohányzás megelőzési programsorozat emelhetők ki.

Koordináló szervezetként a veszélyeztetett korosztály számára az általános, illetve a középiskolákban évek óta működő D.A.D.A. és Ellen-Szer biztonságra nevelő prevenciós program nyújt további segítséget. Az INDIT Közalapítvány támogatásával a város középiskoláiban „Szabadság, egyenlőség, párkapcsolat” címmel kiállítást szerveztek az egészséges párkapcsolatokról, női jogokról, párkapcsolati erőszakról, prostitúciós célú emberkereskedelemlről, szenvedélybetegségekről.

8.4. Mi-Értünk Egyesület

A Mi-Értünk Egyesület Kontaktpont Orosháza az általános és középiskolákban készségfejlesztő, önismereti és információnyújtó foglalkozásokat tartott, valamint bulisegély szolgáltatást működtetett az elmúlt év folyamán is. Az alacsonyküszöbű szolgáltatások anonim módon is igénybe vehetők, így nem minden esetben rendelkeznek pontos adatokkal a klienseik korát illetően.

Szolgáltatásaikkal a 18 év alatti fiatalokat elsősorban megkereső tevékenységeik (rekreációs szinten folytatott megkereső programok, bulisegély) során érik el, de ez nem jelenti azt, hogy ezen találkozások jogtalan szerhasználat miatt valósulnak meg.

Az elért 14-18 év közötti fiatalokkal történő találkozásokról nem „főre”, hanem kontaktra fókuszáló dokumentációt kell vezetni, azaz egy fő megjelenhet többször is kontaktként.

Kapcsolattartások száma megközelítőleg 2014- ben 650 kontakt.

A nyújtott szolgáltatásoknál konzultációban részesült 16-18 év közötti fiatalok száma: 4 fő. Ezen fiatalok szülői beleegyezéssel jelentek meg.

(Megjegyzés: Szülőktől/klientől értesültek: a megjelentek közül jelenleg 1 fő rehabilitációs kezelésben részesül, 2 fő megjelent korábban az egészségügyben (sürgősségi és pszichiátriai ellátás), 2 fő ellen rendőrségi eljárás van folyamatban, bolti lopás miatt.)

A tapasztalatok szerint a fiatalok kevésbé motiváltak, a szerhasználatot zömében nem érzik problémának, inkább szüleik érdeklődnek a segítő helyek iránt.

IX. ÖSSZEGZÉS:

Javier Pérez deCuéllar, az ENSZ főtitkára egyik beszédében így summázta a gyermekvédelem gyakorlatának társadalmi felelősségét: „Az a mód, ahogyan egy társadalom a gyermekeket kezeli, nemcsak törődésének és együttműködésének fokát jelzi, hanem jól tükrözi az adott társadalom igazságérzetét, jövő iránti elkötelezettségét, valamint azt is, mennyire fontos számára az eljövendő generációk emberi feltételeinek javítása.”

A gyermekvédelmi rendszer, mint komplex szerveződés, akkor működik hathatósan, ha a társadalom funkciózavarai és a családi veszélyeztetés miatt a testi-lelki sérülést átél, ártalmaknak kitett gyermekek és fiatalok számára be tudja tölteni azt a deficitet, amellyel megélheti a biztonságot, a másokhoz tartozás szeretet élményét, a megbecsülést, a világ dolgai iránti megismerési vágyat.

A Tisztelt Képviselő-testület elé tárt beszámoló is tükrözi, Orosháza városában a gyermekek védelme érdekében életre hívott intézményrendszer hatékonyan, kellő összefogással, átláthatóan működik, s működött 2014. évben is.

Szerkesztette:

Dénes Tünde az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Általános Igazgatási csoportvezetője

A beszámolóhoz adatot szolgáltatott:

Vaszkán Erzsébet Egységes Szociális Központ intézményvezetője
Podmaniczkiné Szegi Katalin az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat vezetője
Halustyik Éva a KEF titkár
Czecher Péter rendőr alezredes, rendőrségi főtanácsos, kapitányságvezető
Orosháza Város Rendőrkapitánysága
Lustyikné dr. Papp Anikó Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal vezetője
Balogh Zoltánné Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona vezetője
Benedek Szilvia Nagycsaládosok Egyesülete
Mokcsayné Kovács Anikó Védőnői Szolgálat vezetője
Kálmán László Mi-Értünk Egyesület Kontakt-pont Orosháza
Vargáné Szluka Izabella az Orosházi Polgármesteri Hivatal Igazgatási Iroda Népjóléti és Szociális Csoportvezetője
Közoktatási intézmények, óvodák

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az alábbi határozati javaslat elfogadásra:

HATÁROZATI JAVASLAT

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2014. évi ellátásáról szóló átfogó értékelést elfogadja.

Végrehajtásért felelős:

Kovács György irodavezető a Képviselő-testület határozatának a Békés Megyei Kormányhivatal Szociális- és Gyámhivatala felé történő továbbításáért.

Határidő: 15 nap

Orosháza, 2015. május 8.

Kovács György
irodavezető